

Mölnads kommun

molndals.stad@molndal.se

Rektorn vid Almåsskolan

elizabeth.johansson@molndal.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Almåsskolan
i Mölnads kommun

Tillsyn av Almåsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Mölndals kommun våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Almåsskolan besöktes av Skolinspektionen den 22 och 23 maj 2012.

Helhetsbedömning

År 2011 fick 95 procent av eleverna i årskurs 9 slutbetyg i samtliga ämnen. Detta är en avsevärd förbättring från år 2010. Skolan har inte analyserat kunskapsresultaten och har på så sätt inte tagit reda på möjliga orsaker som kan ha gjort att måluppfyllelsen i årskurs 9 förbättrats. Skolan har inte sammanställt kunskapsresultaten i årskurs 5 i samtliga ämnen och kan därför inte redovisa måluppfyllelsen vad gäller kunskaper i årskurs 5.

Skolan präglas av brist på kontinuerligt ledarskap då skolan på kort tid haft flera olika rektorer. Rektorn har nyligen tillträtt sin tjänst och efterträdde då en vikarierande rektor som funnits vid skolan en stor del av innevarande läsår. Bristen på kontinuerligt ledarskap kan vara en anledning till att många områden som rektor ansvarar för är bristfälliga vid skolan såsom kvalitetsarbetet, särskilt stöd, värdegrundsarbetet och avsaknad av plan mot kränkande behandling. Vid tillsynen framkommer att rektorn identifierat en rad utvecklingsområden, har påbörjat ett förändringsarbete och kan visa på att planer finns för att åtgärda brister som framkommer i tillsynen. Eftersom flera av de områden som brister i skolan är rektors ansvar måste huvudmannen se till att Almåsskolan får stabilitet och kontinuitet i sin rektorsfunktion.

Vid tillsynen framkommer att lärarna ger eleverna stöd och utmaningar i lärandet och elever uppger att de trivs i skolan. Inget annat har framkommit än att eleverna i huvudsak är trygga i skolan. Dock framkommer att de inte ges ett reellt inflytande över undervisningen och de ges inte heller tillräcklig information om sin kunskapsutveckling då de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen inte alltid anger vad eleverna kan i förhållande till mål och kunskapskrav. Lärarna får inte heller tillräckligt stöd för att sätta likvärdiga betyg och behöver utveckla samverkan såväl inom som mellan arbetslagen.

Vid Skolverkets utbildningsinspektion år 2006 framkom en rad brister som är desamma vid aktuell tillsyn. Bland annat framkom brister kring särskilt stöd, likabehandlingsplanen uppfyllde inte kraven, kvalitetsredovisning borde förbättras och elevinflytandet borde öka. Skolinspektionen ser allvarligt på att dessa brister finns även vid aktuell tillsyn.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmannen måste åtgärda. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Al-måsskolan i Mölndals kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Mölndals kommun att senast den 2012-09-27 avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Lärarna samverkar inte med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen och för att ge överblick och sammanhang.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

I detta ingår att:

Lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen och för att ge överblick och sammanhang (Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer/Lpo 94 2.2 Mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer).

Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

Utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten och skolan har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad (1 kap. 10 §, 4 kap. 14 § första stycket skollagen, Lgr 11 2.3 Övergri-

pande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande/Lpo 94 2.3 Mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande).

Eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hålls informerade i frågor som rör dem (4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar/Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektors ansvar).

Trygghet och studiero

De ordningsregler som finns har inte utarbetats under medverkan av eleverna och följs inte upp vid skolenheten.

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

I detta ingår att:

Ordningsregler finns, har utarbetats under medverkan av eleverna och följs upp vid skolenheten (5 kap. 5 § skollagen).

Vid skolan genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 7 och 10 §§ skollagen).

Skolan har rutiner för att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektor (6 kap. 10 § första stycket skollagen).

Det finns för skolenheten en plan mot kränkande behandling som innehåller dels konkreta åtgärder som skolenheten avser att påbörja och genomföra under det kommande året, dels en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts, dels vilka rutiner som gäller om personal kränker elev (6 kap. 6 och 8 §§ skollagen).

Särskilt stöd

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

När det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

Eleverna får det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver (3 kap. 8 § skollagen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar/Lpo 94 2.8 Mål och riktlinjer, Rektors ansvar).

Den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i skolsituationen anmäler det till rektor (3 kap. 8 § första stycket skollagen).

Rektor ser till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds (3 kap. 8 § andra stycket skollagen).

Rektor ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

Bedömning och betygssättning

Rektorn ser inte till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga utveckling.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

Lärarna får stöd för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg (3 kap. 14 §, 2 kap. 34 § skollagen).

En skriftlig bedömning av elevernas kunskapsutveckling ges när ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).

De skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven (10 kap. 13 § skollagen).

I de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

Rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § första stycket skollagen).

Personalkompetens

Lärare vid skolenheten saknar utbildning för den undervisning de i huvudsak ska bedriva.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med personalkompetens.

I detta ingår att:

De lärare som används har utbildning för den undervisning de ska bedriva (2 kap. 13 § skollagen och 33 § lagen (2011:190) om införandet av skollagen, 2 kap. 3 § 1985 års skollag. För lärare anställda vid skolan innan den 1 juli 2011 ska enligt övergångsbestämmelserna i införandelagen bestämmelsen om behörighet i 1985 års skollag tillämpas).

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Huvudmannen ser inte till att eleverna fullgör sin skolgång.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

I detta ingår att:

Skolan har rutiner för att rapportera långvarig frånvaro till huvudmannen (7 kap. 2 § första stycket, 22 § skollagen).

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Lärarna samverkar inte med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen och för att ge överblick och sammanhang.

Motivering:

Enligt läroplanerna ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen, och organisera och genomföra arbetet så att eleven bland annat får möjlighet att arbeta ämnesövergripande.

I intervju med lärarna framkommer att de upplever att arbetslagen inte fyller den funktion som är tänkt med arbetslag. De berättar att de främst samverkar med lärare som undervisar i samma ämnen men att samverkan såväl inom arbetslagen som mellan arbetslagen är bristfällig. Minst samverkar lärarna mellan arbetslagen. De uppger att de saknat styrning och ledning i arbetslagen då det varit täta rektorsbyten och att det även under vissa perioder helt saknats ledning. Ämnesövergripande samverkan kan förekomma men det är inget som skolledning initierat eller följt upp enligt lärarna. I den enkät Skolinspektionen genomförde inför tillsynen svarar 59 procent av lärarna att det "stämmer ganska dåligt" att det är vanligt med ämnesövergripande arbeten vid skolan. Rektor uppger i intervju att tid finns avsatt för ämneskonferenser men att dessa saknat styrning och att det finns en planerad struktur för möten inför höstterminen.

Av utredningen framgår att lärarna inte i tillräcklig omfattning samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen och för att ge överblick och sammanhang. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer/Lpo 94 2.2 Mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande**Bedömning:**

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Motivering:

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Den närmare utformningen av inflytandet ska enligt skollagen anges i samband med planeringen av verksamheten. Enligt läroplanen ska undervisningen bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. De ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar. Enligt läroplanerna ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av från skolan anger inte hur utformningen av elevinflytande planeras eller hur eleverna ska ges ökat inflytande beroende på ålder och mognad. I intervju med lärare framkommer att det inte finns några gemensamma strategier för inflytandefrågor vid skolan förutom att det finns ett elevråd. Rektor uppger att frågor kring elevinflytande kommer att vara i fokus och pekar på vikten av elevers delaktighet i hur utbildningen utformas. De intervjuade eleverna berättar att elevrådet sammanträder regelbundet och att klassråd genomförs. De berättar dock även att olika råd som exempelvis matråd planerats och att representanter valts men att det inte blivit något av dessa råd. De uppger att de tror att det beror på att de bytt rektorer. Eleverna berättar vidare att lärarna sällan frågar dem om vilka arbetsätt och redovisningsformer som ska användas. De berättar att de kan få vara med att påverka vilken dag prov ska genomföras och att de ibland får göra olika val när de ska arbeta. De kan även ge exempel på någon lärare som alltid frågade dem om hur de ville arbeta och vilka redovisningsformer som skulle användas men att detta är ovanligt. De berättar att de tidigare hade så kallade IUP-samtal där de pratade individuellt med sina mentorer och att de då kunde uttrycka sina åsikter men att detta inte längre förekommer.

Lärarna uppger att de ger eleverna inflytande på olika sätt genom att eleverna får arbeta självständigt och kan få vara med och välja och önska. Lärarna berättar dock att eleverna sällan får vara med och påverka innehållet i undervisningen och de planerar inte undervisningen tillsammans med eleverna. I den

enkät Skolinspektionen genomförde inför besöket svarade 62 procent av lärarna att det "stämmer ganska bra" att de planerar hur undervisningen ska genomföras tillsammans med eleverna och 80 procent svarar att det "stämmer ganska bra" att de låter eleverna påverka arbetssätten i undervisningen. 67 procent av eleverna i årskurs 5 svarade i enkäten att det "stämmer helt och hållet" eller "stämmer ganska bra" att det bara är lärarna som bestämmer hur de ska arbeta på lektionerna och 27 procent svarade att det "stämmer ganska dåligt" eller "stämmer inte alls" att eleverna är med och bestämmer hur de ska arbeta med olika skoluppgifter.

Av utredningen framgår att eleverna inte ges möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen eftersom utformningen av inflytandet inte anges i planeringen av verksamheten och skolan inte har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad. Vidare framgår att eleverna inte har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

1 kap. 10 § och 4 kap. 9 § och 14 § första stycket skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar/Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektors ansvar

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

De ordningsregler som finns har inte utarbetats under medverkan av eleverna och följs inte upp vid skolenheten.

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering:

Enligt skollagen ska ordningsregler finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Enligt samma lag ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever samt att det därvid genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs

för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn.

I intervju med lärare och elever framkommer att de ordningsregler som finns vid skolan är gamla och att de inte har tagits fram i samverkan med eleverna. De har inte heller följts upp. De intervjuade eleverna berättar att det är mycket varierande i de olika klasserna om de för samtal kring värdegrundsfrågor. I någon klass är det vanligt förekommande och i andra klasser är detta mycket ovanligt. Elever i de övre årskurserna berättar att det är ovanligt att värdegrundsfrågor behandlas i klassen men att de kan tala om sådana frågor om det kommer upp i olika ämnesområden. De uppger att kränkande behandling är ovanligt och att de känner sig trygga i skolan och berättar att lärarna agerar och vidtar åtgärder så att kränkningar upphör om kränkningar förekommit. Elever berättar dock att det sällan finns rastvakter ute på rasterna.

Lärarna uppger att de tidigare arbetat med planen mot kränkande behandling regelbundet och att de fört samtal om förhållningssätt men att detta inte förekommit på senare tid på grund av rektorsbytena. De berättar att de tidigare hade en likabehandlingsplan och även en trygghetsgrupp som varit verksam under läsåret innan nuvarande rektorn tillträdde. Trygghetsgruppen är återigen verksam och rektor berättar att hon planerar att snarast kartlägga verksamhetens behov och se till att en plan mot kränkande behandling och en likabehandlingsplan upprättas. Rektor uppger att skolan saknat rutiner för att anmäla kränkande behandling till rektorn men att hon tagit fram förslag till rutiner som nu är ute på remiss. Lärarna berättar att de inte har något fungerande system för att rapportera kränkande behandling till rektor. Rektor berättar att hon fått kännedom om kränkningar som förekommit och har även utrett och satt in åtgärder. Hon har rapporterat kränkande behandling till huvudmannen men uppger att det är otydligt hur och när kränkningar ska rapporteras vidare.

Av utredningen framgår att de ordningsregler som finns inte är upprättade under medverkan av eleverna och följs inte upp vid skolenheten. Vidare framgår att vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling då det inte i alla klasser genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling och skolan saknar rutiner för att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektorn. Skolan saknar även en plan

mot kränkande behandling och en likabehandlingsplan. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Då det är diskrimineringsombudsmannen (DO) som utövar tillsyn över diskrimineringslagen och därmed bestämmelserna om likabehandlingsplan kommer Skolinspektionen att informera DO om att skolan saknar likabehandlingsplan.

Författning:

5 kap. 5 § samt 6 kap. 6- 8 och 10 §§ skollagen

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

När det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Motivering:

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta anmälas till rektorn. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Enligt läroplanerna har rektor ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver och resursfördelningen och stödåtgärderna anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör.

Lärare och rektor uppger att om lärarna uppmärksammar att en elev befaras att inte nå kunskapsmålen eller av annan anledning behöver särskilt stöd diskuteras problematiken i arbetslaget och en kartläggning av elevens situation görs utan att rektor informeras. När olika insatser satts in utan att det givit tillräckligt resultat anmäls ärendet vidare till elevhälsan. På så sätt får inte rektor omedelbart kännedom om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd och utredningen kan komma att dröja. Lärare berättar att det kan ta mycket lång tid från det att de har anmält ett ärende till elevhälsan och utredningen blir klar och åtgärdsprogram upprättas. De uppger att det finns elever som inte fått sina behov tillgodosedda trots att problematiken utretts. Lärare kan ge exempel på elever som inte fått särskilt stöd eller att stödet efter en tid uteblivit på grund av brist på resurser.

Lärarna uppger att elever inte kan få särskilt stöd i moderna språk eller slöjd och att elever som är i behov av särskilt stöd i engelska främst hänvisas till att få stöd i språkval engelska. De berättar att de alltid upprättar åtgärdsprogram om en elev ska ges särskilt stöd och att det finns ett mycket stort antal elever som har åtgärdsprogram vid skolan. Rektor uppger att skolan skulle behöva föra samtal kring vad som är särskilt stöd och hur elevers behov av särskilt stöd bäst kan tillgodoses och att de planerar att föra sådana samtal till hösten.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram upprättade vid skolan. Åtgärdsprogram som innebär beslut om anpassad studiegång eller beslut om särskild undervisningsgrupp är beslutade av rektorn och överklagandehänvisning finns. Övriga åtgärdsprogram är inte beslutade av rektorn och överklagandehänvisning saknas. Rektor uppger att beslut om åtgärdsprogram inte är delegerat.

Av åtgärdsprogrammen framgår inte behoven tydligt och många åtgärder ska utföras hemma eller av eleven själv. Åtgärder som att eleven ska gå viss tid till speciallärare eller var eleven ska få sin undervisning är vanligt förekommande. Det framgår sällan tydligt hur undervisningen ska anpassas efter elevens behov eller hur behoven ska tillgodoses i klassen eller hos specialläraren. I samtal med elevhälsan framkommer att det i vissa fall skulle ha varit ett bättre stöd för eleven att finnas kvar i den ordinarie undervisningsgruppen.

Av åtgärdsprogrammen framgår att de utvärderas och många åtgärdsprogram startar med en beskrivning av nuläget. Dock framgår inte tydligt hur och när åtgärdsprogrammet ska utvärderas. Rektor berättar att hon nu fattar beslut om åtgärdsprogram och att åtgärderna ska utvärderas efter några veckor för att se om de givit effekt men att detta arbete just startat.

Av utredningen framgår att särskilt stöd inte ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till eftersom eleverna inte får det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver. Vidare framgår att den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i skolsituationen inte omedelbart anmäler det till rektor. Rektor ser inte heller till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds och att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning:

3 kap. 8-9 §§ skollagen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar/Lpo 94 2.8 Mål och riktlinjer, Rektors ansvar

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning**Bedömning:**

Rektorn ser inte till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga utveckling.

Motivering:

Enligt skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Huvudmannen ska se till att personalen vid skolenheterna ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att lärare vid skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. Enligt grundskoleförordningen ska, om en elev inte når upp till de mål i ett ämne som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av nionde skolåret, betyg inte sättas i ämnet. I sådana fall ska en skriftlig bedömning av elevens kunskaper i ämnet eller ämnesblocket ges. Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Lärarna berättar att de till viss del samverkar kring betygssättning och att de alltid samverkar inom ämneslagen för att exempelvis säkra likvärdiga bedöm-

ningar vid rättning av prov och liknande. De lärare som inte har någon kollega med samma ämnesutbildning har dock inte någon att samverka med och de berättar att de försökt hjälpa vikarier som undervisat utan ämneskompetens vid betygssättning. Det har även förekommit enstaka tillfällen till samverkan med andra skolor i kommunen men lärarna berättar att dessa tillfällen inte givit dem tillräckligt mycket stöd. Samverkan med andra skolor i kommunen förekom oftare tidigare men har avstannat. De uppger att de har betygskonferenser men dessa utgör mest tillfällen för att berätta om elever som varnas att inte få betyg och utnyttjas inte till samverkan kring betygssättning. Lärarna uppger att de har saknat styrning och ledning för frågor kring betygssättning.

Elever uppger att de informeras om grunderna för betygssättning och att det är olika hur tydliga lärarna är då de förklarar för dem vad de ska kunna för ett visst betyg. Rektor uppger att hon givit lärarna till uppgift att läsa Skolverkets stödmaterial kring betyg och bedömning och att stödmaterialiet avhandlats vid den träff lärarna haft kring bedömning och betygssättning i kommunen. Rektor beskriver även planer som finns för att lärare inte ska vara ensamma i sitt ämne och på så sätt ha någon kollega att samverka med vid betygssättning. Dessa planer är ännu inte genomförda.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen. Det finns ämnen där eleven ges en tydlig information om elevens kunskapsutveckling i förhållande till målen/kunskapskraven men det finns även ämnen där endast utdrag ur kunskapskraven finns, vilka är svåra för eleverna att förstå och ämnen där endast en beskrivning görs om vad de gjort på lektionerna och inte vad eleven kan. Det förekommer även att omdömen ges som inte är relaterade till kunskapskrav eller mål utan bara beskriver elevens beteende.

Eleverna berättar att de får mycket tydlig information i vissa ämnen men att de inte förstår omdömet i andra ämnen. I den framtidsytande delen finns i några av de omdömen Skolinspektionen tagit del av vaga skrivningar om skolans insatser för att eleven ska nå mål och kunskapskrav och utvecklas i sitt lärande så som att eleven ska "få stöttning i skolan" eller "träna skrivning". Vad detta innebär framgår inte och skolans insatser framgår således inte tydligt. Det finns även omdömen där skolans insatser framgår tydligare.

Skolinspektionen har även tagit del av de skriftliga bedömningar som givits till elever som inte fått betyg efter avslutat ämne år 2010. Bedömningar från år 2011 saknas trots att det fanns elever som inte fick betyg efter avslutat ämne.

Av utredningen framgår att rektorn inte ser till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar eftersom lärarna inte får stöd för att kunna

sätta rättvisa och likvärdiga betyg och en skriftlig bedömning av elevernas kunskapsutveckling inte ges när ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne. Vidare framgår att eleven och elevens vårdnadshavare inte informeras fortlöpande om elevens kunskapsmässiga utveckling eftersom de skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna inte avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven/målen att uppnå och i de individuella utvecklingsplanerna framgår inte vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning:

3 kap. 14 §, 2 kap. 34 § samt 10 kap. 13 § skollagen

7 kap. 9 § grundskoleförordningen

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning:**

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Enligt skollagen ska det på skolenhetsnivå genomföras ett systematiskt kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete genomförs. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Lärarna berättar att de gör skriftliga utvärderingar i arbetslagen vid läsårsslut och att dessa utgår från verksamhetsplanen. De berättar dock att de inte samtalat om skolans samlade kunskapsresultat eller betygssättning och har inte diskuterat orsaken till den avsevärt förbättrade måluppfyllelsen mellan åren 2010 och 2011. De uppger att skollärdningen inte uppmanat till diskussioner eller analyser av måluppfyllelsen. De känner inte till innehållet i den verksamhetsredogörelse som upprättades läsåret 2010/11 och uppger att det inte upprättades någon verksamhetsplan för läsåret 2011/12 förutom en plan som finns upprättad för "Montessorispåret". Rektor uppger att skolan planerar att ha en ut-

värdering inom kort och denna ska ligga till grund för kommande läsårs verksamhetsplan.

Skolinspektionen har tagit del av den verksamhetsredogörelse som upprättades för läsåret 2010/11. I verksamhetsredogörelsen skrivs att olika mål är uppnådda men det framgår inte vilka målen är och analyser saknas. Skrivningar finns om att åtgärder ska föras in i verksamhetsplanen men det framgår inte vilka åtgärderna är och som tidigare nämnts upprättades ingen verksamhetsplan. Inga kunskapsresultat i årskurs 5 redovisas. I årskurs 9 redovisas betygsstatistik i förhållande till andra skolor i kommunen, andel behöriga till nationella program vid gymnasiet, genomsnittligt meritvärde och andel elever som nådde mål att uppnå i samtliga ämnen uppdelat på kön. En redovisning av betygsfördelning mellan ämne, kön och tid saknas och även en analys av kunskapsresultaten.

Av utredningen framgår att rektorn inte tar ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning:

4 kap. 4 § skollagen

Bedömningsområde: Personalkompetens**Bedömning:**

Lärare vid skolenheten saknar utbildning för den undervisning de i huvudsak ska bedriva.

Motivering:

Enligt skollagen ska huvudmannen för undervisningen använda lärare som har utbildning som är avsedd för den undervisning som läraren ska bedriva. För lärare som är anställda före den 1 juli 2011 ska bestämmelserna i 1985 års skollag tillämpas enligt lag om införande av nya skollagen. Av 1985 års skollag framgår att huvudmännen är skyldiga att använda lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva.

Skolinspektionen har tagit del av en förteckning över lärarnas behörighet och i vilka ämnen de undervisar i. Förteckningen visar att det finns lärare som har utbildning för att undervisa i årskurserna 1-3, vilka ju inte finns vid skolan, men som undervisar i ämnen och årskurser i vilka utbildning saknas för. Lärarna vid skolan är anställda före den 1 juli 2011. Undantag får endast göras om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller om det finns något an-

nat särskilt skäl med hänsyn till eleverna. Några sådana undantag har inte framkommit vid tillsynen.

Av utredningen framgår att de lärare som används inte alltid har utbildning för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

2 kap. 13 § skollagen och 33 § lagen (2011:190) om införandet av skollagen, 2 kap. 3 § 1985 års skollag. För lärare anställda vid skolan innan den 1 juli 2011 ska enligt övergångsbestämmelserna i införandelagen bestämmelsen om behörighet i 1985 års skollag tillämpas

Bedömningsområde: Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning:

Huvudmannen ser inte till att eleverna fullgör sin skolgång.

Motivering:

Enligt skollagen har barn som är bosatta i Sverige skolplikt. Enligt samma lag ska kommunen se till att eleverna i dess grundskola fullgör sin skolgång.

Rektor uppger att tydliga rutiner finns för att kontakta föräldrarna om elever uteblir från skolan. Vid skolan finns elever som har långvarig skolfrånvaro och skolan har även satt in åtgärder för att få elever att återgå till skolan. Rektor berättar att hon inte anmält långvarig frånvaro till huvudmannen och är osäker på om förra rektorn har gjort det. Rektor uppger att kommunen håller på att arbeta fram nya rutiner för anmälan av långvarig frånvaro till huvudmannen och att hon kommer att få ta del av dem.

Av utredningen framgår att huvudmannen inte ser till att eleverna fullgör sin skolgång eftersom skolan inte har rutiner för att rapportera långvarig frånvaro till huvudmannen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

7 kap. 2 och 22 §§ skollagen

Bakgrund

Måluppfyllelse

Enligt rektorn redovisades endast kunskapsresultaten i årskurs 5 läsåret 2011 i ämnena engelska, matematik och svenska. I engelska nådde då 89 procent av eleverna mål att uppnå, i matematik var det 86 procent och i svenska 81 procent av eleverna som nådde mål att uppnå. Kunskapsresultat i övriga ämnen i årskurs 5 redovisades inte. Skolverkets officiella statistik visar att år 2011 fick 95 procent av eleverna i årskurs 9 slutbetyg i samtliga ämnen. År 2010 fick 79 procent av eleverna i årskurs 9 slutbetyg i samtliga ämnen. År 2011 var så gott som samtliga elever behöriga till nationella program vid gymnasieskolan. År 2010 var 87 procent av eleverna behöriga till nationella program. Behörighetskraven har ändrats från år 2010 till år 2011. År 2011 var det genomsnittliga meritvärdet 233,6 (riket 210,6) och år 2010 var det 209,3 (riket 208,8). Kunskapsresultaten har således avsevärt förbättrats i årskurs 9 mellan åren 2010 och 2011.

Flickorna i årskurs 9 uppvisade år 2011 ett bättre betygsresultat än pojkarna avseende andel elever som fick betyg i samtliga ämnen samt genomsnittligt meritvärde. Pojkarnas genomsnittliga meritvärde var 223,4 och flickornas var 245,3. Av pojkarna fick 93 procent betyg i samtliga ämnen att jämföra med flickorna där 97 procent fick betyg i samtliga ämnen. Sett över en femårsperiod har det varit pojkarna som i stort uppvisat sämst kunskapsresultat.

När det gäller betygens fördelning på de olika betygsstegen visar Skolverkets officiella statistik att skillnader fanns mellan ämnen och kön år 2011. Det ämne där flest elever i årskurs 9 fick MVG var idrott och hälsa där 42 procent av eleverna fick detta betyg. De ämnen som uppvisade lägst andel elever som fick MVG var bild, geografi och religion där 10 procent av eleverna fick detta betyg. Det fanns även ämnen där stora avvikelser fanns mellan flickor och pojkar vad gäller andelen MVG. I exempelvis hem- och konsumentkunskap, moderna språk, svenska och slöjd hade betydligt fler flickor än pojkar detta betyg. Endast i ämnet teknik hade något fler pojkar än flickor betyget MVG.

De elever som intervjuats vid tillsynen uppger att de trivs i skolan och att de känner sig trygga. Elever, lärare och rektor uppger att det är ovanligt att kränkningar förekommer. Skolinspektionen genomförde en enkät inför besöket som besvarades av elever i årskurs 5 och 9 samt av föräldrar. 91 procent av föräldrarna som svarat på enkäten påstår att det "stämmer helt och hållet" eller "stämmer ganska bra" att deras barn är tryggt i skolan. 91 procent av eleverna i årskurs 5 svarade att det "stämmer helt och hållet" eller "stämmer ganska bra" att de känner sig trygga i skolan. På grund av för få svarande elever i årskurs 9

finns inga enkätsvar. Vid intervjuer framkommer att skolan genomför åtgärder för att åtgärda de kränkningar som kommit till skolans kännedom och i de lägre årskurserna genomförs åtgärder för att förebygga kränkande behandling. I de övre årskurserna är förebyggande åtgärder mindre vanligt förekommande. Skolan saknar en plan mot kränkande behandling.

Trots den höga måluppfyllelsen i årskurs 9 år 2011 ges alla elever inte möjligheter att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås/lägst målen att uppnå i samtliga ämnen. Skolinspektionen pekar i detta beslut på ett antal områden där skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat.

Beskrivning av Almåsskolan

Almåsskolan ligger i Lindome centrum i Mölndals kommun. Vid tillfället för tillsynen undervisas 375 elever vid skolan i åldershomogena klasser i årskurserna 4–9. Lärarna är uppdelade i tre arbetslag med varsin arbetslagsledare. Ett av arbetslagen undervisar elever i det så kallade "Montessorispåret" som finns vid skolan. Skolan leds av en rektor som vid tillfället för tillsynen innehaft befattningen sju veckor.

I ärendets slutliga handläggning har utredaren/juristen Julie Svane och undervisningsrådet Elisabeth Fogelberg deltagit.

Då det är diskrimineringsombudsmannen (DO) som utövar tillsyn över diskrimineringslagen och därmed bestämmelserna om likabehandlingsplan kommer Skolinspektionen att informera DO om att skolan saknar likabehandlingsplan.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist
Enhetschef

Kristina Svensson
Undervisningsråd

Skolinspektionen

Beslut

2012-06-18

19 (22)

Dnr 43-2011:5678

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen